

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра військової психології та політології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник начальника Військового інституту
з навчальної роботи
полковник **О.А. ПРОХОРОВ**
" 23 " жовтня 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АСИСТЕНТСЬКА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
для здобувачів освітньо-наукового рівня
доктор філософії**

Для всіх спеціальностей, ліцензованих у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, за якими здійснюється підготовка у Військовому інституті для третього (освітньо-наукового) рівня

вид дисципліни **вибіркова**

Форма навчання	денна / заочна
Навчальний рік	2017/2018
Період навчання	4-5 семестр
Кількість кредитів ECTS	10
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	диф. залік

Викладачі: **МАСЬ Наталія Миколаївна**, к.психол.н., начальник кафедри військової психології та політології, **САВКОВ Павло Анатолійович**, к.т.н., доц., геоінформаційних систем і технологій, **СИЗОВ Алім Іванович**, к.е.н., начальник кафедри фінансового забезпечення військ, **ПАМПУХА Ігор Володимирович**, к.т.н., доц., начальник науково-дослідного центру, **КОРОПАТНІК Ігор Михайлович**, д.ю.н., доц. начальник кафедри фінансового забезпечення військ, **ПОЗНЯКОВ Олексій Павлович**, к.філол.н., доц., начальник кафедри військової журналістики

Пролонговано: на 20 18 / 20 19 н.р. (О.А. Прохоров) 16.10 20 18
(підпис) (ПІБ) (дата)
на 20 19 / 20 20 н.р. (О. Прохоров) 28.10 20 19
(підпис) (ПІБ) (дата)
на 20 ___ / 20 ___ н.р. (_____) . ___ 20
(підпис) (ПІБ) (дата)
на 20 ___ / 20 ___ н.р. (_____) . ___ 20
(підпис) (ПІБ) (дата)

Розробник(и): САФІН Олександр Джамільович д.психол.н., професор, професор кафедри військової психології та політології Військового гуманітарно-лінгвістичного факультету Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Начальник кафедри військової психології та політології Військового інституту

підполковник

Протокол № 2 від 20.09.2017

Н.М. МАСЬ

ПОГОДЖЕНО:

Начальник кафедри геоінформаційних систем і технологій Військового інституту

полковник

Протокол № 1 від 13.09.2017

П.А. САВКОВ

Начальник кафедри фінансового забезпечення військ Військового інституту

полковник

Протокол № 2 від 21.09.2017

А.І. СИЗОВ

Начальник кафедри правового забезпечення Військового інституту

полковник

Протокол № 3 від 19.09.2017

І.М. КОРОПАТНІК

Начальник науково-дослідного центру Військового інституту

підполковник

Протокол № 8 від 03.10.2017

І.В. ПАМПУХА

Начальник кафедри військової журналістики

полковник

Протокол № 2 від 19.09.2017

О.П. ПОЗНЯКОВ

Схвалено Методичною радою Військового інституту

Протокол № 8 від 23.10.2017

Голова Методичної ради Військового інституту

к.пед.н., доцент,

полковник

О.А. ПРОХОРОВ

Розробник(и): **САФІН Олександр Дзамільович** д.психол.н., професор, професор кафедри військової психології та політології військового гуманітарно-лінгвістичного факультету Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Пролонговано на 2018/2019 н. р.
Протокол № 2 від "05" 09 2018 р.

Начальник кафедри військової психології та політології Військового інституту
[підпис] / Н.М. Масєв /

Пролонговано на 2019/2020 н. р.
Протокол № 2 від "11" 09 2019 р.

Начальник кафедри військової психології та педагогіки Військового інституту
[підпис] / Н. Масєв /

Пролонговано на 20___/20___ н. р.
Протокол № ___ від "___" ___ 20___ р.

Начальник кафедри _____
_____ Військового інституту
_____ / _____ /

Пролонговано Методичною радою Військового інституту 2018/2019 н. р.

Протокол № 2 від "16" 10 2018 р.

Голова Методичної ради Військового інституту [підпис] / О.А. Троханов /

Пролонговано Методичною радою Військового інституту 2019/2020 н. р.

Протокол № 2 від "28" 10 2019 р.

Голова Методичної ради Військового інституту [підпис] / О. Троханов /

Пролонговано Методичною радою Військового інституту 20___/20___ н. р.

Протокол № ___ від "___" ___ 20___ р.

Голова Методичної ради Військового інституту _____ / _____ /

1. Метою асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів є оволодіння аспірантами/ад'юнктами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування у них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

з н а т и: основні поняття і категорії педагогіки та методики викладання у ЗВО; навчально-методичні комплекси для студентів ЗВО; сучасні підходи до формування у студентів професійної компетентності; інноваційні освітні технології навчання у ЗВО; форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей; основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у ЗВО; основи планування освітнього процесу у ЗВО; основні положення законодавства України в галузі вищої освіти, програмних документів, які стосуються навчання студентів та викладання у ЗВО; завдання і функції науково-педагогічного працівника; вимоги до підготовки документального супроводу викладання у ЗВО; основні принципи, методи, види навчання у ЗВО.

в м і т и: визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання; аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси для студентів ЗВО; контролювати й оцінювати рівень сформованості всіх складників професійної компетентності; планувати й реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у ЗВО; планувати (проектувати) вивчення навчальних дисциплін; відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять; використовувати знання про індивідуально-вікові особливості молоді при проведенні занять; застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів; підвищувати професійні вміння, вивчати передовий педагогічний досвід.

3. Анотація навчальної дисципліни:

У програмі асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів висвітлюються організаційно-методичні засади практичної професійної підготовки аспірантів/ад'юнктів. Подано необхідні матеріали для навчально-методичного забезпечення практики аспірантів/ад'юнктів з метою опанування ними знаннями, вміннями та навичками педагогічної діяльності.

4. Завдання (навчальні цілі) дисципліни полягає у формуванні складових *інтегральної компетентності*: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності; *загальних і фахових компетентностей*: застосовувати знання у практичних ситуаціях, розуміння предметної області професійної діяльності, проведення досліджень, оволодіння сучасними знаннями, вміння працювати з інформацією, аналізувати ситуації навчання і розвитку, осмислювати практику та контексти навчальних та оцінювальних стратегій.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	аспірант/ад`юнкт повинен знати :			40 %
1.1	поняття та категорії педагогіки вищої школи у контексті розвитку сучасної освіти	самостійна робота, проведення практичних занять	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %
1.2	теоретико-практичні основи дидактики та теорії виховання у вищій школі, їх принципи, методи, засоби	самостійна робота, проведення практичних занять	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %
1.3	форми організації навчання у вищій школі, види навчальних занять	самостійна робота, проведення практичних занять	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %
1.4	зміст, основні функції, технології освіти, виховання та педагогічного впливу на особистість	самостійна робота, проведення практичних занять	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %
2	аспірант/ад`юнкт повинен вміти :			40 %
2.1	вміти здійснювати порівняльний аналіз психолого-педагогічних концепцій, теорій, дослідницьких підходів до вивчення дійсності	самостійна робота, консультації керівника практики, проведення практичних занять та виховних заходів	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %
2.2	вміти застосовувати теоретичні знання, власний досвід та навчальні матеріали при вирішенні конкретних професійних завдань у сфері педагогічної діяльності	самостійна робота, консультації керівника практики, проведення практичних занять та виховних заходів	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %

2.3	уміти керувати навчальною діяльністю	самостійна робота, консультації керівника практики, проведення практичних занять та виховних заходів	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %
2.4	уміти застосовувати теоретичні знання, практичний досвід при вирішенні конкретних професійно-педагогічних завдань у сфері майбутньої діяльності	самостійна робота, консультації керівника практики, проведення практичних занять та виховних заходів	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	10 %
3	комунікація			10 %
3.1	здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій в освітньому процесі	самостійна робота, консультації, проведення практичних занять та виховних заходів, проектні завдання	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	4 %
3.2	здатність спілкуватись у діалоговому режимі зі здобувачами освіти, колегами, науковою спільнотою	самостійна робота, консультації, проведення практичних занять та виховних заходів, проектні завдання	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	3%
3.3	здатність володіти різними формами презентації досягнень у сфері навчання, виховання здобувачів освіти	самостійна робота, консультації, проведення практичних занять та виховних заходів, проектні завдання	педагогічне спостереження; аналіз проведених занять, виховних заходів; перевірка та оцінка звітної документації	3%
4	автономність та відповідальність			10 %
4.1	автономно і відповідально усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики	самостійна робота, проведення практичних занять та виховних заходів, підготовка звітної документації	аналіз проведених занять та виховних заходів, перевірка та оцінка звітної документації	4 %
4.2	знаходити необхідну інформацію з різних джерел, упорядковувати її, оцінювати її достовірність, пояснювати значущість, приймати обґрунтовані рішення	самостійна робота, проведення практичних занять та виховних заходів, підготовка звітної документації	аналіз проведених занять та виховних заходів, перевірка та оцінка звітної документації	3%
4.3	відповідальність за результати рішень, здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися під час створення і реалізації навчальних проектів	самостійна робота, проведення практичних занять та виховних заходів, підготовка звітної документації	аналіз проведених занять та виховних заходів, перевірка та оцінка звітної документації	3%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
Програмні результати навчання (назва)														
3.2. Ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії	+	+	+	+										
3.5. Знання процедури встановлення інформаційної цінності і якості педагогічних джерел	+	+	+	+										
У.4 . Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки					+	+	+	+						
У.5. Формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері					+	+	+	+						
У.7. Моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми					+	+	+	+						
У.8. Здійснювати процедуру встановлення інформаційної цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами					+	+	+	+						
У.9. Визначати рівень об'єктивності фактологічної основи інформації в різних видах джерел, оцінювати її достовірність та репрезентативність					+	+	+	+						
У.13. Уміти будувати реконструктивно-інтерпретаційні моделі на підставі наукових спостережень					+	+	+	+						
К.1. Спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в освітній галузі наукової та/або професійної діяльності.									+	+	+			
К.4. Здатність працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії									+	+	+			
К.5. Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; здійснювати публікацію джерел з дотриманням вимог щодо оформлення									+	+	+			
К.6. Формулювати суспільно-значиму проблематику минулих подій і володіти різними формами її публічної презентації (виставки, музейні експозиції, он-лайн презентації, опрацювання архівних документів та публікація епістолярної спадщини, архівних матеріалів, публічні лекції, науково - популярні тексти, різноманітні форми візуалізації в засобах масової інформації тощо)									+	+	+			

7. Схема формування оцінки:

Засобами діагностики успішності навчання є аналіз результатів навчальної, методичної, виховної та науково-дослідної роботи аспірантів. Оцінка результатів практичної підготовки здійснюється за 100-бальною шкалою:

- навчальна діяльність аспіранта - до 40 балів,
- методична діяльність аспіранта - до 20 балів,
- науково-дослідна діяльність аспіранта - до 20 балів,
- діяльність аспіранта як куратора академічної групи - до 20 балів.

7.1. Форми оцінювання аспірантів/ад'юнктів:

До підсумкового контролю (заліку) допускаються аспіранти/ад'юнкти, які виконали усі обов'язкові форми звітності, передбачені робочою навчальною програмою, та отримали позитивні оцінки.

За результатами практики аспірантам/ад'юнктам виставляються оцінки, окремо за кожен вид роботи, а саме:

за навчальну роботу 0-40 балів (якість проведених аспірантом/ад'юнктом занять; кількість відвіданих ним занять викладачів та своїх колег-практикантів, участь в їх аналізі), з них 14-24 бали – керівник практики, 10 -16 балів – під час заліку;

за методичну роботу 0-20 балів (відповідність існуючим вимогам складеної робочої навчальної програми, якість зданого плану-конспекту одного заняття з ескізами допоміжних засобів навчання, рівень і якість виступу на науково-методичному семінарі), з них 8-12 балів – керівник практики, 4-8 балів – під час заліку;

за виховну роботу 0-20 балів (виконання обов'язків куратора академічної групи – враховується вся виховна робота аспіранта/ад'юнкта; якість проведеного залікового виховного заходу і оформлення його методичної розробки; науковий рівень психолого-педагогічної характеристики академічної групи), з них 8-12 балів – керівник практики, 4-8 балів – під час заліку;

за проведення науково-дослідницької роботи 0-20 балів (рівень узагальнення результатів дослідження та практичні рекомендації, їх апробація на засіданнях кафедри, методичних семінарах, конференціях тощо), з них 8-12 балів – керівник практики, 4-8 балів – під час заліку;

При оцінюванні роботи аспірантів/ад'юнктів береться до уваги культура оформлення звітної документації.

Загальна оцінка виставляється як сума балів з навчальної, методичної, виховної та науково-дослідницької роботи аспіранта/ад'юнкта.

7.2. Організація оцінювання:

Здобувач може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час практичної підготовки він:

не досяг мінімального порогового рівня оцінки (60%) тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю;

якщо під час практичної підготовки він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату. Рішення про недопущення за поданням викладача приймається деканом та оприлюднюється до початку відповідного контролю.

Керівник практики на основі аналізу проведених аспірантом навчальних занять, позааудиторних заходів, перевірки й оцінки звітної документації виставляє оцінку від

0 до 60 балів (у тому числі: за навчальну роботу – до 24 балів, за методичну – до 12 балів, за виховну – до 12 балів, за дослідницьку – до 12 балів).

Детальні критерії та показники оцінки цих видів роботи аспірантів наведено у методичних рекомендаціях: Організація асистентської педагогічної практики: (методичні рекомендації для аспірантів/ад'юнктів II року навчання) / С.А. Вижва, А.А. Марушкевич, Є.С. Спіцин та ін. – Київ-Ніжин : Видавець Лисенко М.М., 2015. – 148 с.

Під час заліку комісія на основі оцінки захисту звіту про практику, аналізу звітної документації виставляє оцінку в межах 0-40 балів. Підсумкова оцінка виставляється як сума балів, запропонована керівником практики та оцінки за захист практики.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Оцінка (за національною шкалою) / National grade	Рівень досягнень, % / Marks, %
Відмінно / Excellent	90-100%
Добре / Good	75-89%
Задовільно / Satisfactory	60-74%
Незадовільно / Fail	0-59%

8. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 № 1556-VII // Голос України. – 6 серпня 2014.
2. Інноваційні педагогічні технології, теорія і практика використання у вищій школі: [монографія] / І.І. Доброскок, В.П. Коцур, С.О. Нікітчина та ін. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – 284 с.
3. Концепція національного виховання студентської молоді // Освіта і управління. – 2009. – Т. 12. – № 2. – С. 80-82.
4. Концепції розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/>
5. Кошечко Н.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / Н.В. Кошечко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – 114 с.
6. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г.І. Матукова. – К. : КНТ, 2014. – 262 с.
7. Організація асистентської педагогічної практики : (методичні рекомендації для аспірантів/ад'юнктів II року навчання) / С.А. Вижва, А.А. Марушкевич, Є.С. Спіцин та ін. – Київ-Ніжин : Видавець Лисенко М.М., 2015. – 148 с.
8. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. ; За ред. І.А. Зязюна. – 2-е вид., допов. і переробл. – К. : Вища школа, 2004. – 349 с.
9. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (введено в дію наказом ректора № 71632 від 31.08.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>.

Додаткові:

1. Астахова К. Університетський викладач в умовах переходу суспільства до інноваційної економіки : вектори змін / Катерина Астахова // Вища школа. – 2010. – № 2. – С. 41-47.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення / Педагогічна майстерність : Хрестоматія : Навч.посіб. ; За ред. І.А. Зязюна. – К. : Вища школа, 2006. – С. 116-123.
3. Бельчева Т.Ф. Педагогічна майстерність сучасного вчителя: теорія і практика : Підручник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів / Т.Ф. Бельчева, С.С. Ізбаш, М.В. Елькін, Т.М. Дюжикова А.М. Солоненко / Мелітополь : ТОВ "Видавничий будинок ММД", 2010. – 364 с.
4. Бібік Н.М. Компетентісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н.М. Бібік // Компетентісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики. – К. : "К.І.С.", 2004. – С. 47-52.
5. Бондарук Ю. Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу / Ю.Бондарук, Г.Чуйко, Н.Чуйко // Вища школа. – 2005. – № 2. – С. 35-41.
6. Буркова Л.В. Класифікація інновацій в освіті // Теорія та методика управління освітою. – 2010. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tme.umo.edu.ua/docs/4/10burcie.pdf>.
7. Буряк В. Викладач університету: вимоги до особистісних і професійних рис/ Володимир Буряк // Вища школа. – 2010. – № 3-4. – С. 11-35.
8. Дубасенюк О.А. Інноваційні навчальні технології - основа модернізації університетської освіти // Освітні навчальні технології у процесі викладання навчальних дисциплін. Зб. наук. праць [за ред. О.А.Дубасенюк]. – Житомир : Вид-во ЖДУ, 2004. – С. 3-14.

9. Євтух М.Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень : монографія / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.
10. Зварич І.М. Тестування педагогічної компетентності викладачів США / І.М. Зварич // Вища освіта України. – 2012. – №4. – С. 92-99.
11. Змеев С.И. Компетенция и компететности преподавателя высшей школы XXI века / С.И. Змеев // Педагогика. – 2012. – №5. – С. 69-74.
12. Луговий В.І. Компетентності та компетенції: поняття-термінологічний дискурс / В. І. Луговий // Вища освіта України [Тематичний випуск "Педагогіка вищої школи : методологія, теорія технології"]. – К. : Гнозис, 2009. – № 3 (додаток 1). – С. 8-14.
13. Марушкевич А.А. Неперервний розвиток педагога-професіонала - умова забезпечення ним якості знань тих, хто вчиться / А.А. Марушкевич // Вища освіта в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.: Серія: "Соціологія. Психологія. Педагогіка" ; додаток 4, Том 3, [Тематичний випуск № 3]. – К. : ГНОЗИС., 2009. – С. 227-232.
14. Мегем Є. Спільна творча діяльність викладачів і студентів – основа проектно-технологічної підготовки / Є. Мегем // Вища освіта України. – 2005. – №4. – С. 90-94.
15. Оболенська Т. Нова парадигма виховної роботи в університеті / Т. Оболенська // Вища школа. – 2011. – № 12. – С. 66-73.
16. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 2004. – 335 с.
17. Сенько Ю.В. Оптимизация педагогического процесса в классическом университете / Ю.В. Сенько // Педагогика. – 2010. – № 8. – С.52-58.
18. Шляхтун П.П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін навч. посібник / П.П. Шляхтун. – К. : Академія, 2011. – 224 с.
19. Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі : навч. посібник / В.В. Ягоднікова. – К. : Персонал, 2011. – 70 с.